

”Ibland tänker jag att jag ska sluta”

STJÄRNA Hon är en av våra stora folkkära artister. Lill Lindfors har underhållit oss i över ett halvt sekel med sång, musik, show och glimten i ögat. Men själv går hon ännu runt och undrar när hon ska börja med livet på allvar.

AV LOTTA PALMELIUS FOTO KRISTINA WIRÉN

Öländska havsbandet minner om barn-
domens skärgårdssomrar på Åland och
finska Hangö.
– Jag älskar den rena avskalade naturen.

Lill Lindfors

Yrke Sångare, låtskrivare, skådespelare och revyartist.
Ålder 76 år.
Bor Gård på Öland, lägenhet i Stockholm, sommarstuga på Åland.
Familj Maken **Anders Byström**, entreprenör, dottern **Petronella**, barnbarnet **Tindra**, 12, bonusbarn och bonusbarnbarn.
Aktuell Dokumentär om 55 år som artist sänds i SVT efter nyår. Konsert med material av **Jacques Werup 2/2**. Berättare i **Förklädd Gud** på Folkoperan i Stockholm i vår med premiär 15/2.

Hon lever i landet **Senskaja**. Det är ett speciellt ställe i väntan på, eller snarare ett tillstånd närbesläktat med jag-ska-bara-syndromet.

Det utvecklades i unga år då en 18-årig **Lill Lindfors** pluggade engelska och teaterhistoria på högskolan, skulle nog fortsätta med medicin eller nåt med språk – om det inte vore så fantastiskt roligt att göra studentrevy! ”Bara denna föreställning, sen-ska-jag börja med livet på allvar”.

Fast det hade redan börjat. Och bara fortsatt. Det allvarsamma livet har varit

en lång räckta av lustfylld sång, musik, teater och fars i över ett halvt sekel. Med glimten i ögat har hon erövat folkets musikaliska hjärtan flera gånger om med allt från schlager och visa till boogie woogie och brasilianska takter.

Det sprakar om denna resliga gestalt på vilken scen hon än beträder. Grundad och självklar. Ändå kan artisten fortfarande fundera över om hon inte borde göra något annat.

–Ibland tänker jag att jag ska sluta, bara så där. Lusten går ju upp och ner.

Men så blir det en bra konsert och då känner jag; ”Jaaa, klart att jag ska fortsätta!”, säger hon med ett bländande leende som strålar ut över furubordet.

I det lantliga köket glöder solen rätt in från havsglimten över heden. Här i den öländska byn hade maken **Anders Byström** sitt barndomsparadis om somrarna. Paret köpte gården för snart 20 år sedan, sålde och fraktade bort det ursprungliga huset och byggde nytt i gammal stil. För 13 år sedan flyttade de in.

Lill Lindfors trivs.

Hon njuter av stillheten, tystnaden och kravlösheten. Särskilt sedan de sålde korna för ett par år sedan, nu har de bara höns och får kvar. Och tvååriga flatcoated retrievern **Winja** förstås, som älskar de dagliga långpromenaderna med sin matmor. Just nu är blicken klistrad på mattes lilla fejs hela tiden, ty hon har varit hemifrån i flera dagar. Lill Lindfors kom med flyget igår efter ett par konserter i Stockholm.

Hon meckar med kapslarna i kaffemaskinen. Väljer den gamla trotjänaren, inte nya värstingen som maken köpt. Så tar hon

socker i kaffet, slår sig ner och sträcker ut sig över bordet som en katt. Drar ut på stunden, liksom, innan själva orsaken kommer till att vi är här.

Efter nyår sänds en dokumentär på SVT om Lill Lindfors och allt hon har gjort under 55 år som artist. Hon skruvar lite generat på sig och bollar över till barnbarnet **Tindra** som frågade, eftersom mormor ju måste vara en kändis då okänt folk alltid kommer fram och pratat: ”Mormor, vad har du gjort egentligen?”

Fortsättning på nästa sida ➔

UR ARKIVET

1946

Syskonen **Lindfors; Bengt, Lillemor och Torsten**. ”Jag var en glad och pigg tjej, lite av en killtjej som klättrade i träd och försvarade mina bröder.”

1952

På grundskolan i Näsby Park. Gymnasiet gick hon i Viggbyholmskolan med bland andra **Anders Linder**. ”Jag har alltid haft lätt för att lära. I gymnasiet sjöng och spelade vi mycket teater.”

2016

Mobilbild på barnbarnet **Tindra** och dottern **Petronella**. ”Den här tog jag alldeles nu när vi tre var i New York tillsammans.”

→ –Ja, det kan man fråga sig..., säger Lill Lindfors och skrattar åt minnet.

Började med studentspex

Allt började som sagt med studentspexet. Det sågs av revymakaren och tv-journalisten **Hagge Geigert** som ville ha henne i sin nyårsrevy 1960. Den i sin tur sågs av estradören **Karl Gerhard** som erbjöd henne vara med i *Knäppupprevy* 1961. Sedan rullade det igång – revyer, shower och sång på Berns, i tv och radio.

–Jag kan ju hålla på ett tag, tänkte jag, sen ska jag...

Där kom det.

Hon skrattar och slår ut med händerna. –...och nu har jag hållit på ett tag!

Nej, det blev aldrig nån läkarexamen.

Lillemor, den studiebegåvade och ansvarsfulla storasystern till två bröder, hade för mycket rytm i blodet. Det kom liksom saker emellan. Pappa disponenten tyckte ändå att om nu dottern skulle "hålla på" måste hon skaffa sig en utbildning på området. Seriös teater hade hon testat på gymnasiet, så hon sökte till Dramatens scenskola men sprack i tredje provet. Lika bra det. Framtiden låg redan för hennes fötter som ett nybonat samba-golv.

–Det var ju väldigt frestande att fortsätta för jag fick egna pengar. Det hade säkert varit mer problematiskt om jag inte haft framgång så tidigt.

Första singeln spelades in vid 23 års ålder. Då hon hade börjat bli lite känd. I den vevan medverkade hon i revyn *Pyjamaleken* och fick lysande recensioner i Stockholmstidningen: "Vi älskar dig, Lill Lindfors!".

Wilken förälder smälter inte av en sådan rubrik!?

Fick musiken hemifrån

Musiken kom hemifrån. Mamma **Katri** spelade klassiskt piano medan pappa **Nils** var mer av en underhållare och sjöng gärna till sin **Evert Taube**-luta när det kom gäster.

–Pappa var en verklig inspiratör med sin humor, kan jag nog säga, sina roliga sånger, glada humör och musikalitet. Det var alltid mycket sång hemma.

Ett tillåtande hem?

–Ja, jag har alltid haft ett öppet hem. Vi bodde ju mina första åtta år i Helsingfors delvis under kriget, mamma var sjuksköterska och oerhört generös. Hon bjöd in och fanns det bara lite mat, kunde man alltid dela. Även som äldre gick jag och mina kompisar ofta hem till mig.

Hon blickar ut genom fönstret.

–Jag kan sakna tiden innan livet blev strängare, säger hon tankfullt och syftar på livet utan portkoder, innan narkotikan kom och tjuvhedern försvann.

Hon erinrar sig att då hon på 1960-talet jobbade med **KRUM**, fängarnas förening, fick man ett lejdebrev efter att ha uppträtt i fångelser. Det skulle hängas i hallen för att skydda mot tjuvar. Hon minns att tv-profilen **Pekka Langer** satt upp ett sådant på landet. Ändå fick han påhälsning, men tjuven hade backat och lämnat en lapp: "Ursäkta Pekka, jag visste inte att detta var ditt ställe..."

–Det hade visst aldrig varit så fint städat hos Pekka som efter tjuvens besök, säger Lill Lindfors förtjust.

Det pickar på rutan. Sparvarna har blivit fler, berättar hon, för de har upptäckt hönsmaten och tar sig lätt genom nätöglorna till inhägnaden.

Kära tjuvbesvär.

Bredden en tillgång

Bredden i karriären ser Lill Lindfors som en tillgång och har alltid varit öppen för olika jobb: Hålla föredrag, sjunga i olika konstellationer, spela revy, musikal och teater. I våras fick hon lovord för rollen som Fröken Schneider i *Cabaret* på Stadsteatern i Stockholm. Uppdragen kommer ofta till henne. Någon gång har hon själv frågat, men egentligen aldrig sökt jobb.

–Kanske för lite, tänker jag ibland. Det där att medvetet rikta in sig på en roll som jag vill göra och ringa upp, kunde jag nog ha gjort mer.

Å andra sidan har hon alltid varit ganska uppbokad. Och i artistyrket pratar man ofta om datum – för en konsert, en intervju, ett tv-program. Men så enkelt är det inte, menar hon. Det tillkommer alltid tre fyra dagar för möten, repetitioner, efterarbete, ragga musiker, sy kläder...

–Så det kan bli ganska mycket. Jag har nog egentligen åtagit mig lite mer än jag borde ibland, säger hon en smula förläget över oförmågan att säga nej.

För Lill Lindfors vill ha god tid på sig. Vem minns inte hennes sommarprogram där hon med varma ord och mjukgungande musik stilla väckte lyssnarna ur sommarvalan? Hela sändningen som en långsam bossa nova.

Men det handlar också om noggrannhet. Många har vittnat om hur ingenting lämnas åt slumpen i Lill Lindfors händer.

–Jag är ju inte ensam, utan får hjälp av kapellmästare, sekreterare och andra, men jag har hela tiden synpunkter på hur jag vill göra. Jag är sån. Det är ju jag som frontar och blir det en dålig föreställning är det jag som hamnar i fokus. Därför går jag gärna in i det och har idéer. Lite för mycket, tycker nog en del, säger hon bestämt.

Lill Lindfors skraddarsyr gärna sina konserter, blandar låtar och är mån om att hitta kopplingar till varje tillfälle.

–Det är roligare för publiken när de

3 minnen i karriären

1 Povel Ramels

revy 1962. "Det var fantastiskt att få vara med i en riktig *Knäppupprevy*".

2 Kjoltappet 1985.

Efter skämtet med den tappade kjolen mitt under Eurovisionen inför miljoner tittare, infördes en "Lex Lindfors": Inget i direktsändning får avvika från generalrepet!

3 Lill och Brasse

Brännström 1974. De arbetade ihop och var ett par privat i tio år. "Jag skilde mig från **Petronellas** pappa när jag träffade Brasse, så han blev en extra-pappa de veckor hon bodde hos oss."

FOTO SVT

känner att det är en föreställning just idag, just här. Jag gör ju inte *En man i byrån* i kyrkan, liksom.

En egen historia

Knappast. Just den sången har en egen historia. När den kom 1967 skrev en insändare från Näsby att "det Lill Lindfors sjunger om är en skam!". Han menade att texten handlade om en sexleksak.

Hon spärrar upp ögonen.

–Så långt hade jag inte alls tänkt! Då kände jag bara "Nej!" och det dröjde länge innan jag kunde sjunga den låten.

Andra örhängen av henne som *Du är den ende* och *En så'n karl* fick vi höra i rutan i *Så mycket bättre* för några år sedan. Efteråt fick artisten ny publik.

–Ooo, ja! Både sexåringar och 22-åriga killar tog selfies med mig, säger hon med de där glittrande Lindfors-ögonen.

Mest givande med programmet var den kreativa delen, menar hon; att leta i andras låtar, översätta text och hitta sin tolkning. Lill Lindfors har själv skrivit en del musik – bland annat musiken till samban *Musik ska byggas utav glädje* – men det är inget hon drömmer om att göra.

–Nej, det finns så många som skriver bra. Och så är jag lite lat – men jag går förstas in och petar i allting, säger hon med ett snett leende.

Av glädje bygger Lill Lindfors musik och sitt leverne. Hon har i grunden en po-

sitiv livssyn och ser sig som en trygg och lösningsinriktad person: Allt ordnar sig. Men där finns också en sårbarhet.

–Jag kan plötsligt uppleva att jag hamnar i ett utanförskap, att nån trampat på mitt revir. Då kan jag bli 16 år och trotsig; "Jaha! Gör detta själva då, jag behöver inte vara med!".

Hon har jobbat för att hantera en sådan situation. Försöker möta istället för att ilska ta avstånd, ser att någon handlat i all välmening och iver – inte för att beröva henne nånting – och kan be om ursäkt för sitt buttra beteende.

–Det är en medveten handling att inte gå på min känsla utan på mitt klokskap. Känslan är sann, den ska du erkänna. Men vad du sedan gör av den, det är den stora frågan.

Denna erfarenhet av att våga förnuft och känsla, tar Lill Lindfors med sig i engagemanget som Unicef-ambassadör och i Teskedsorden, som arbetar för mångfald och tolerans. Att jobba mot ökad rasism och fanatism gör man bäst genom att mötas, tror hon.

–Vi kan inte förändra nånting genom att visa hat. Jag tror på att skapa möten där man respekterar den andre och närmar sig frågor där man är oense. Man måste kunna diskutera olika uppfattningar, säger hon och eldar upp sig:

–Att inte bjuda in SD på Nobelfesten eller inte vilja sitta bredvid **Jimmie Åkes-**

son, väcker bara negativa känslor. Genom att så tydligt markera att detta är inget vi gillar, skapar vi bara ett utanförskap.

Hon skakar på huvudet. Att stå utanför känner hon igen. Även om hennes egen känsla inte kommer av krocken mellan skilda kulturer genom flytten till Sverige.

–Nej, inte alls. Jag tror mitt utanförskap ligger i att jag tidigt blev väldigt lång och kände mig enormt klumpig. Det var känsligt. Armarna var sååå långa, det tog liksom aldrig sluuut, säger hon och kastar ut ena armen längs bordskanten.

Flytten från Helsingfors till Näsbypark utanför Stockholm, var enbart positiv för åttaåriga Lill. Sverige var paradiset. Här hade det varit fred länge och det fanns godis och bananer.

–Jag var supersnabb på att lära mig rikssvenska och kände aldrig nån saknad. Visst skulle jag lämna kompisar, men det var mer lite skrytigt att vi skulle flytta till Sverige.

Vill träffa nära och kära

De besökte släkten i Finland ibland på somrarna, men farmor och farfars hus på Åland var familjens huvudsakliga sommarviste. Fortfarande är Lill Lindfors ofta i sin åländska stuga, liksom dottern och barnbarnet. Där och här på Öland, finner den folkära artisten lugnet hon alltmär uppskattar. Behovet växer också av att träffa vänner och vara med sina närmaste.

Pianospelandet har Lill Lindfors efter sin mamma. – Det var en högtidsstund när hon tog sig tid efter hushållsgöret att spela.

” Visst skulle jag lämna kompisar, men det var mer lite skrytigt att vi skulle flytta till Sverige.

Hur märker du att åren har gått?

–Många i min ålder känner sig inte sedda. Det har jag personligen inte räkat ut för, jag möter mycket respekt. I min värld har åldern så liten betydelse, eftersom musiker och andra jag jobbar med är i alla åldrar. Men det är klart att jag kan se fysiska förändringar i kroppen och jag är inte lika stresstålig. Minnet är inte lika skarpt längre. Likaså kan jag tappa text. Och så är jag nog lite rörigare i huvudet, som mitt barnbarn kan säga: "Nämen mormor, det där har jag ju sagt till dig förut!"

Lika full almanacka?

–Inte riktigt. Jag väljer mer noga det jag känner lust inför. Det är många planer i luften men får se om jag orkar, för jag är lite lat också. Nu är det bara konserten i Skåne och så Folkoperan i Stockholm – senskaja bli ordentlig! □